

EUSKARA ETA LITERATURA II / LENGUA VASCA Y LITERATURA II

A ATALA: IRAKURMENA ETA HIZKUNTZA (guztira 5 puntu)

A atalaren barruan hiru azpi atal nagusi daude, eta guztiei erantzun behar zaie:

- Ulermenari buruzko galderak (2 puntu)
- Gaia eta laburpena (1,5 puntu)
- Hizkuntzari buruzko galderak (1,5 puntu)

A.1 Ulermenari buruzko galderak

Ariketa honen helburua da idatzizko testuen ulermena neurtzea. Horretarako, ikasleek test-ereduko galdetegiari erantzun behar diote: aukera anitzeko galderak edo egia/gezurra erakoak jasoko dituzte, adibidez. Zuzentzaileak zuzenketen txantiloian aurkituko ditu erantzun zuzenak, eta erantzun okerrekin ez dute zigorrik izango. **(2 puntu)**

A.2 Gaia eta laburpena / Gaia eta ideiak

Ikasleek azpiatalaren hasieran emandako testuinguruaren arabera erantzun beharko diete hurrengo bi zereginiei. Ariketa hau osorik egin beharko dute ikasleek, hautazko aukerarik gabe; alegia, alde batetik, gaia zehaztu beharko dute eta, beste alde batetik, edukiaren laburpena.

A.2.1 Gaia: testua irakurri ondoren, ikasleek testuaren gai nagusia identifikatu eta beren hitzak erabiliz adierazi beharko dute. Egiturari dagokionez, ontzat emango da bai izen-sintagmak erabiltzea, bai perpaus-egiturak erabiltzea. **(0,5 puntu)**

A.2.2 Laburpena: ikasleek sintesiak egiteko duten gaitasuna neurtuko da. Sortutako testuak trinkoa, koherentea eta kohesionatua izan behar du, eta ikasleek berek sortu behar dute; hots, ezin dira testuko pasarteak hitzez hitz kopia. Laburpena egiteko, estilo zuzena eta zehar-estiloa baliatu ahalko dira; beraz, ez da txartzat hartuko “egileak dioenez” edo “egilearen arabera” ereduko egiturak erabiltzea. Gehienez ere 60 hitzeko laburpena onartuko da: hortik gorako hitz eta pasarteak ez dira aintzat hartuko. **(1 puntu)**

Zuzentasunari dagokionez, ez dira zigortuko ikasleak tarteka egindako akats ortografikoak edo/eta gaizki-ulertuak sortzen ez dituzten akats gramatikalak, sistematikoak ez badira.

A.3. Hizkuntzari buruzko galderak (1,5 puntu)

Atal honetan, erantzun zuzenak bakarrik hartuko dira aintzat: erantzun okerrekin ez dute punturik kenduko.

A.3.1 ariketan ematen zaizkien perpausak birformulatzeko eskatzen zaie ikasleei, eta erabili beharreko elementuak ere zehazten dira. Perpausaren esanahia aldatzen bada edo ezarritako elementua erabiltzen ez bada, ariketa okertzat joko da. Halaber, jatorrizko testutik zuzenean hartutako erantzunak ez dira aintzat hartuko. Oinarrizko akats ortografiko eta gramatikalen % 20 kenduko da gehienez. **(0,5 puntu)**

A.3.2 ariketan bost adizki birmoldatu behar dituzte ikasleek. Zuzentzaileek erantzun-orrian aurkituko dituzte erantzun-proposamenak. **(0,5 puntu)**

A.3.3 ariketan bost hitzen sinonimoak eman behar dituzte ikasleek. Hitz polisemiko bat agertuz gero (adb. *banatu*), irakurgaian duen esanahiari jarraituko zaio. Bestalde, zuzentzaileei balizko sinonimoen zerrenda bat proposatuko zaie, baina ikasleak emandako hitza sinonimo egokia bada, hori ere onartuko da. Sinonimoen ordezkariak hitzaren esanahia azaltzen badute, azalpenak zehatza eta egokia izan beharko du. Oinarritzko akats ortografiko eta gramatikalengatik % 20 kenduko da gehienez. (0,5 puntu)

B ATALA: TESTU-EKOIZPENA (guztira 5 puntu)

B atalak bi azpi-ariketa ditu, eta biak dira nahitaez egitekoak.

- Idazlan luzea (4 puntu)
- Literatur testua (1 puntu)

B.1 Idazlan luzea (4 puntu)

Ariketa honetan testu-ekoizpen luzea egin behar da. Testuingurua emanda, ikasleei bi testu-tipologia proposatuko zaizkie. Horietako bakarra hautatu eta gutxienez 180 hitzeko idazlana egin beharko dute ikasleek. Hitz kopuruari dagokionez, hitzak falta dituzten idazlanei taula honen arabera puntu-kenketak ezarriko zaizkie.

Gutxieneko hitz kopurua: 180 hitz

Idatzitako hitz kopurua	169-179	159-168	149-158	≤ 148
Puntuazio-kenketa	-0,5	-1	-1,5	-2,5

Idazlana kalifikatzeko, kontuan hartuko da eskatutakoari zuzen eta egoki erantzun zaion, ikasleek beharrezko informazioa hautatu eta eman duten, testuak kohesioa duen eta ideien arteko koherentzia dagoen, eta erabilitako hizkuntza-baliabideak aberatsak, zehatzak, zuzenak eta egokiak diren. Gainditu ahal izateko, idazlana eskatutakoari lotzen zaiola bermatuko da.

Ekoizpenari dagokionez, testu-tipologia edo -genero bakoitzaren konbentzioak baliatu beharko dira. Azterketa honi dagokionez, gutuna hautatuz gero, ez da beharrezkotzat joko helbidea ematea. Dekalogoari dagokionez, aurkezpena edo sarrera, dekalogo bera osatzen duten puntu nagusiak (ez dute zertan 10 izan) eta itxiera izan behar ditu (azterketan bertan ere hala zehaztu da).

Idazlana zuzentzeko erabiliko diren irizpideak

3-4 puntu

- ✓ Testua eskatutakoari lotzen zaio eta ondo antolaturik dago.
- ✓ Erabiltzen diren ideia eta argudioak ondo loturik eta garaturik daude.
- ✓ Aukeratu den edukia esanguratsua da gaia garatzeko.
- ✓ Erregistro egokia erabiltzen da, eta lokailu, lexiko eta egitura sintaktiko aberatsak darabiltza.
- ✓ Ortografia eta puntuazioa zuzenak dira.

2-3 puntu

- ✓ Testuak ez du ia akatsik; izatekotan, oso akats txikiak dira, inola ere ez sistematikoak.
- ✓ Erabiltzen diren ideia eta argudioak bata besteari loturik eta garaturik daude.
- ✓ Egitura soilekin batera aberatsagoak ere erabiltzen ditu (lokailuak, menderagailuak, etab.)
- ✓ Erregistro egokia erabiltzen du.
- ✓ Ortografia ondo menderatzen du, oro har, tarteka akatsen bat edo beste egin arren.

1-2 puntu

- ✓ Idatziak zenbait akats ez-sistematiko du edukian edo forman. Gabeziek, dena den, ez dute ulermena oztopatzen.
- ✓ Egitura soilak baliatzen ditu oro har.
- ✓ Argudio edo ideiak urriak dira, edo ez daude guztiz garatuta edo errepikatu egiten dira.
- ✓ Ideien eta egituren arteko koherentzia- eta kohesio-arazoak dauden arren, ez dute ulermena oztopatzen.

0-1 puntu

- ✓ Akatsek ulergaitz egiten dute testua.
- ✓ Egitura soilak erabili arren, horietan ere akatsak daude.
- ✓ Ulergarritasuna oztopatzen duten akatsak daude.
- ✓ Ortografiaren oinarritzko akats larriak ageri dira, nahiz eta sistematikoak ez izan.

Oharra: oinarritzko akastzat joko dira funtsezko osagai eta egitura morfosintaktikoetan egindakoak eta ulermena oztopatzen dutenak. Adibidez, baina ez bakarrik: izen-sintagmaren esparruan, mugagabeari, ergatiboari eta datiboari dagozkienak; aditz-sintagmaren esparruan, aditz-morfemei eta beren ordenari, aditzen denborari, aspektuari eta moduari, eta komunztadurari dagozkienak; joskeraren eta lexikoaren esparruan, kalko oker nabarmenei dagozkienak. Ortografiaren esparruan, oinarritzko lexikoan eta maiztasun handiko hitzetan egindako akatsak joko dira oinarritzkotzat.

B.2 Literatur testuen gaineko iruzkinak (1 puntu)

Bigarren azpiatal honetan bi testuren artean hautatu beharko dute: edo Sarako elizako idazkuna, edo ETS taldearen kanta zatia. Bietako bat hautatu eta ikasleek bi zeregin izango dituzte. Alde batetik, testua ulertzeko eta interpretatzeko gai direla erakutsi beharko dute, testuak dakarren ideia nagusia azalduta. Beste alde batetik, lotura egin beharko dute hautatutako testuaren eta irakurgai nagusiaren artean. Bata eta bestea azaltzeko, 50 hitzeko testu laburra ekoitzi beharko dute, gehienez ere.

Ebaluazioari begira, zuzentzaileek aintzat hartuko dute: lehenik, interpretazioa zuzena eta egokia den ala ez; bigarrenik, literatur testuaren eta irakurgai nagusiaren arteko lotura koherentea, egokia eta ondo argudiatua den.

Zuzentasunari dagokionez, oinarritzko akats ortografiko eta gramatikalengatik % 20 kenduko da gehienez.

AZTERKETA ZUZENTZEKO TXANTILLOIA

A ATALA: IRAKURMENA ETA HIZKUNTZA

A.1 Ulermenari buruzko galderak

1. *c*
2. *d*
3. *a*
4. *b*
5. *a*

A.2. Gaia eta laburpena

Gaiari erantzun proposamena(k): *Denbora opari(tzea) / Denbora oparitu daiteke / Bizitza denbora da, eta denbora ere oparitu daiteke / Denbora oparitzea bizitza oparitzea da*

Oharra: onartzekoak izango dira bai izen-sintagma baten bidez, bai perpaus osoa eraikita ematen diren erantzunak, betiere ideia nagusia zehatz jasotzen badute.

A.3 Hizkuntza

A.3.1 ariketa (berridazketak)

Azterketa-eredu honetan perpausak berridazteko elementu zehatzak ematen dira, eta zuzenketa-txantiloia honetan horien arabera proposamenak egiten dira. Nolanahi ere den, azken horiek ez dira zurrun ulertu behar: perpausaren esanahia gordetzen duten eta emandako elementuak zuzen darabiltzaten proposamenak ere ontzat joko dira.

- a. Nahiz eta ulertzea asko kostatu zaidan, ikasi dut denbora bizitza dela edo bizitza denbora dela.
- b. Dirua ez dator ez zerutik, ez inolako herentziatik, baizik eta denboraren eta lanaren truke irabazikotik.
- c. Dirua denboraren eta lanaren truke irabazikotik datorrenez, opari baten azpian beti dago denbora.
- d. Miresten ditut esparru desberdinetan borondatezko lana egiten dutenak; izan ere, bizitzaren zati bat eskaintzen diote helburu horri.
- e. Galdetuz gero, beti esango dizute emandakoa baino gehiago jasotzen dutela.

A.3.2 ariketa (aditzak)

- a. *adierazi nuen*
- b. *etorriko da*
- c. *oparituko niokeela*
- d. *egon daiteke, ego(te)n ahal da, dagoke*
- e. *eskaintzen badiote*

A.3.3 ariketa (definizioak)

- a. *ospetsu*: famatu, sonatu, entzutetsu...
- b. *honezkero*: dagoeneko, jada, jadanik, daborduko...
- c. *beraz*: horrenbestez, hortaz, hala (bada), halatan...
- d. *esparru*: eremu, arlo, alor...
- e. *helburu*: xede, asmo, gogo, jomuga...

Oharra: onartzekoak izango dira bai lema soila, bai hitza deklinatuta ematen duten erantzunak.